

Příloha 3 – text návrhu na prohlášení souboru staveb, ploch a parkových úprav tvořících sídliště Ďáblice za kulturní památku, podaného 4.7.2017

Věc: návrh podle §2 a3 zákona č.20/1987 Sb. o státní památkové péči na prohlášení souboru staveb, ploch a parkových úprav tvořících sídliště Ďáblice za kulturní památku

Místo: sídliště Ďáblice, Praha 8 – Kobylisy, kat. území Kobylisy
Sídliště je ze severu ohraničeno Ďáblickým hájem, na západě ulicí Čumpelkova, na jihu ulicí Střelničná, Dolejškova, U Slovanky, Davídkova, Střelničná, Na dílech, Na Slovance, objekty čp.1956, 1957, 1958, 1959, 1961 a 1962 při ulicích Štěpničná a Bedřichovská a na východě ulicemi Ďáblická, Akátová a Kubíkova.

Zdůvodnění podání podnětu:

Urbanistické řešení obytného souboru Ďáblice (dále jen sídliště Ďáblice) navázalo na soutěžní návrh Vlastimila Durdíka a Jiřího Novotného z roku 1963, který dále rozpracoval tým pod vedením architekta Viktora Tučka.

Koncepce d'áblického sídliště pracuje velmi nápaditě s malým množstvím prvků a využívá archetypu bloku a ulice. Urbanistická koncepce čtvercových polootevřených bloků v jižní části sídliště asociuje tradiční městské dvory, dvojice superbloků ve střední části ulice. Těžiště souboru tvoří z podzemí zásobovaná obchodní ulice ústící do náměstí s budovou kina, kulturního a obchodního domu. Budovy občanské vybavenosti tvoří nízkou pavilonovou podnož (jedno, dvou a tři podlažní) výškovým obytným domům (11 a 14 podlažní deskové domy, 19 podlažní věžové domy). Na východě je zástavba zakončena pěticí věžových domů, severní část sídliště je tvořena šestipodlažními bodovými domy.

Urbanistická koncepce důmyslně pracuje s průhledy ze sídliště na Ďáblický háj a vrch Ládví, jež je přírodní památkou a převádí jeho zeleň do hloubky zástavby, kde se volně proměňuje v parkovou převážně skupinovou zeleň se sítí pěších cest. Značný podíl na vysoké kvalitě veřejných prostor má i řada osazených výtvarných děl, vodních prvků, práce s modelací terénu a využití naspů bývalé Kobyliské střelnice. Pietní místo popravy 1300 občanů nacisty (památník s uměleckými díly) jako nedílná součást architektonické koncepce sídliště má statut Národní kulturní památky. Zeleň souboru včetně skladby dřevin a biotopového jezírka navrhla Zorka Buriánková.

Autoři věnovali velkou péči výběru kvalitních materiálů, dobře řemeslně zpracovaným detailům i uměleckým dílům, která zdobí objekty veřejné vybavenosti a velkoryse dimenzované monolitické vstupní haly bytových domů. Deskové domy mají ojediněle pojaté koncové sekce s lodžiami ve štítu, fasády jsou kromě pásových oken členěny dvojicemi hlubokých lodžií a slunolamy, zakrývajícími spáry mezi panely. Chodníky jsou u deskových domů na rozdíl od naprosté většiny sídlišť vedeny městotvorně při patě domů. Parter deskových domů je obohacen podloubími a průchody, věžové domy vyrůstají z terasových podnoží.

Urbanistické i architektonické řešení a úprava veřejných ploch sídliště Ďáblice doposud zůstává vzorovým příkladem jedné z nejkvalitnějších realizací obytného souboru výstavby 60.-70.let 20.století. Kvalitou návrhu a realizace je srovnatelné s brněnským sídlištěm Lesná a experimentálním pražským sídlištěm

Invalidovna, z nichž je dle názoru mnohých nejlepší a dosud i nejlépe dochované. Již v době vzniku získalo sídliště cenu UNESCO, význam sídliště je připomínán i v zahraničí (např. v muzeu Urbis v Manchesteru). I v současné době jsou jeho přednosti vysoce ceněny obyvateli i odborníky. Sídlíštěm Ďáblice se v posledních letech zabývají např. tyto publikace:

- Zadražilová Lucie, **Když se utopie stane skutečností - Panelová sídliště v Československu**, UPM Praha 2013
- Řepková Hana, **Problematika památkové ochrany sídlišť na příkladu sídliště Ďáblice**, Zprávy památkové péče 75/2015/4,
- Skřivánková Lucie, Švácha Rostislav, Novotná Eva, Jirkalová Karolina, **Paneláci 1**, UPM Praha 2016

Chráněna jsou dosud pouze sídliště z 50.let a hotelový dům sídliště Invalidovna. Žádný obytný soubor ze 60.-70.let dosud chráněn není. Stavební úpravy uplynulých desetiletí zatím do sídliště citelně nezasáhly a jeho architektura a urbanismus jsou dosud zachovány v takové míře, že umožňují jeho smysluplnou ochranu. Odborná i laická veřejnost je znepokojena nakládáním s budovami vybavenosti na sídlišti (kino, budova knihkupectví, nákupní centra, kulturní dům, apod.) a jejich mnohdy záměrnou neúdržbou a devastací. Obyvatelé protestují proti developerskému záměru nahrazení čtyř nákupních center prostorově i výškově předimenzovanými bytovými domy. Bývalé nákupní středisko Včely v Tanvaldské ulici, na jehož místě je projektován nejkontroverznější z developerských objektů, bylo vystavěno podle návrhu významného funkcionalistického architekta Antonína Tenzera.

Ministerstvo kultury po několik let podporuje grantovými projekty odborný výzkum českých sídlišť. Již důkladně prověřené hodnoty těch nejlepších (viz. odborná literatura) by měly být ochráněny a zachovány budoucím generacím. Skvostu poválečného urbanismu hrozí po 50 letech od zahájení výstavby nevratné poškození, České republice ochuzení o soubor, který jako jeden z mála naplnil modernistické vize. Necitlivé developerské projekty mohou snadno zničit dodnes dochovaného genia loci sídliště Ďáblice.

Nejhodnotnějšími a nejautentičtější dochovanými objekty sídliště Ďáblice jsou:

z typových bytových domů: deskový dům Kyselova 1186-1191, parc.č. 2364/67-72, věžový dům Štěpničná 1956, parc.č. 1795/8 a deskový dům Třebenická 1284-1295, parc.č. 2454-2456, vše k.ú. Kobyliisy.

z objektů občanské vybavenosti:

nejohroženější kino Ládví, Burešova 1662/4, parc.č. 2364/148, nákupní středisko od arch. Tenzera, Tanvaldská 1347/2, 1378/4, parc.č. 2466, 2467 a 2636, nákupní středisko Čertovka, Čumpelíkova 1222/6, parc.č. 2364/13, bývalá restaurace „U Elišky“, Frýdlantská 1351/26, parc.č. 2557/1 a 2, vše k.ú. Kobyliisy,

mezi ohrožené patří i nákupní středisko Šimůnkova 1625, parc.č. 2621/57, 58, 83, k.ú. Kobyliisy, obchodní středisko s nákupní ulicí - Burešova 1659/3, Střelnická 1660/31, Kyselova 1657/6 a Opálkova 1658/2, parc.č. 2364/136, 137, 139, 140,

146, 174, i kulturní dům Ládví, Burešova 1661/2, parc.č. 2364/145, vše k.ú. Kobyliisy, stejně jako další pavilonové objekty občanské vybavenosti.

Ze sochařských a kompozičních děl je autenticky dochováno např. centrální jezírko s plastikou plameňáků od Jiřího Černocha (parc.č. 2364/1, k.ú. Kobyliisy)

Velmi hodnotné a autenticky dochované je i architektonické řešení veřejného prostoru (cestní síť, veřejná zeleň, parkové úpravy, výtvarná díla a ojediněle řešený parter deskových domů s průchody, podloubím a s prostornými vestibuly doplněnými výtvarnými díly) **s drobnou architekturou** (objekt s pergolou č.parc. 2556, k.ú Kobyliisy u dětského hřiště ve Frýdlantské ulici).

Úspěšným příkladem citlivé obnovy jsou pak např. objekty koupaliště s parkovou plochou na parc.č.2364/96, k.ú Kobyliisy.

Pro d'áblické sídliště je typická kombinace vysokých bytových domů s nízkou podnoží občanské vybavenosti, prostoupené velkoryse dimenzovanými plochami veřejné zeleně. Plochy zeleně a vybavenosti, která je devastována často záměrnou neúdržbou, jsou ohroženy developerskou exploatací, která by, jak ukázala nedávná prezentace, vytěžila získané pozemky na maximum bez sebemenšího ohledu na hodnoty a kompoziční principy sídliště. Z těchto důvodů je navrhována ochrana celého souboru, který je výjimečný nejen v celostátním, ale i v mezinárodním měřítku, jak dokládají četné exkurze tuzemských i zahraničních odborníků. K zachování kvalit sídliště v dosavadním rozsahu přispěla mimo respektu MČ Praha 8 k poznaným hodnotám i pro sídliště nebývalá identifikace obyvatel s místem bydliště.

Podle § 3 odst. 2 zákona o státní památkové péči má ministerstvo povinnost vyrozumět vlastníka o podání návrhu na prohlášení. V souladu s § 42 správního řádu má správní orgán do 30 dnů od obdržení návrhu zahájit navrhované správní řízení nebo na žádost autora podnětu jej vyrozumět, jak bylo s podnětem naloženo. Druhá část tohoto ustanovení správního řádu nepřichází v úvahu, neboť speciální právní předpis má přednost před podpůrným předpisem, jímž je správní řád.

Děkuji za včasné vyřízení návrhu a v souladu s § 42 správního řádu žádám ministerstvo kultury o vyrozumění, že řízení bylo do 30 dnů od obdržení návrhu zahájeno.